

Korkeakoulupohjaista yrittäjyyttä edistämässä

PAUL D. HANNONIN HAASTATTELIJANA JARNA HEINONEN

Professori Paul D. Hannon on tutkimuksen ja koulutuksen johtaja Birminghamissa toimivassa korkeakoulupohjaista yrittäjyyttä edistävässä organisaatiossa National Council for Graduate Entrepreneurship (NCGE), (ks. www.ncge.org.uk). Hän on tutkinut mm. yrityshautomotoimintaa, yritystoiminnan aloittamista, yrittäjämäistä oppimista, yrityskehitystä sekä yrittäjyyden kouluttamista ja yrittäjyyskasvatusta maineikkaassa, yrittäjyyteen fokusoituneessa Durham University Business Schoolissa ja De Monfort Unversityssä Leicesterissä. Professori Hannon ei ole vain tutkija ja tiedemies, vaan itsekin yrittäjä.

Ansiolistaa voi jatkaa: professori Hannon on työskennellyt myös vierailevana tutkijana Australiassa ja Belgiassa. Hän on Euroopan komission 'Entrepreneurship Education in Higher Education' asiantuntijaryhmän jäsen. Hän on työskennellyt yrittäjyyden ja yrityskehityksen parissa yli 20 vuotta. Lisäksi hänellä on yli 10 vuoden ajalta omakotista kokemusta pienen kasvavan yrityksen omistajana ja johtajana.

Mitä yrittäjyyskasvatuksella ja yrittäjyyden kouluttamisella yliopistoissa tavoitellaan?

Yliopistoissa liitetään yrittäjyyteen hyvin erilaisia tavoitteita. Tyypillisesti ensimmäisenä yliopistojen yrittäjyyskoulutus tuo mieleen oman yrityksen aloittamisen sekä siinä tarvittavien taitojen ja tietojen opiskelun. Yliopistosta voi siis hankkia yrittäjyys- ja liiketoimintaosaamista. Laajemmin ajatellen kyse on myös opiskelijoiden yrittäjämäisen asenteen ja ajattelutavan luomisesta sekä viime kädessä yhteiskunnan yrittäjyyskulttuurin vahvistamisesta. Joillekin yliopistoille yrittäjyys voi olla keino luoda omaa tieteellistä ja toiminnallista profiilia tai hankkia täydentävää rahoitusta.

Millaisia tuloksia yrittäjyyskoulutuksella voidaan saada aikaiseksi? Mitä yrittäjyysosaaminen oikein on?

Olemme yhteistyössä emeritus professori Allan Gibbin kanssa hahmottaneet yrittäjyysosaamista erityisesti yliopistojen näkökulmasta. Luomamme viitekehityksen avulla yliopistot voivat paremmin määritellä ja myös mitata yrittäjyyskasvatuksensa tuloksellisuutta. Yksinkertaistaen kyse on siitä, että yliopistoissa mietitään, mitä yrittäjyyskasvatuksella ko. yliopistossa tarkoitetaan ja ennen kaikkea, minkälaisia lopputulemia erilaisilla yrittäjyysohjelmilla halutaan saavuttaa. Tämä ohjelmien benchmarkkauksen mahdollistava kehikko käsittää mm. yrittäjämäisen käyttäytymisen, arvot ja asenteet,

yrittäjyyssmotivaation, ventureprosessin ymmärtämisen, keskeiset yritystoiminnan temput (how-to's), yrittäjyydessä tarvittavat taidot sekä verkottumistaidot. Yliopistot voivat arvioida omaa toimintaansa ja ohjelmiansa onnistuneisuutta tämän laatimaamme kehikon avulla. Näin se muodostaa perustan myös yrittäjyykskasvatuksen kehittämiseksi yliopistoissa.

Minkälaisia haasteita yliopistot kohtaavat yrittäjyykskasvatusta toteuttaessaan?

Yrittäjyyteen panostaminen näkyy yliopiston toiminnassa laajasti. Kyse on paitsi siitä, mitä yrittäjyydestä opetamme, myös siitä kuinka me sitä opetamme. Yrittäjyykskoulutus tuo haasteita kouluttajille ja opettajille, joiden on panostettava omien kouluttajataitojensa kehittämiseen. Yrittäjyyden kouluttaminen ei rajoitu luokahuoneympäristöön, vaan sitä toteutetaan kiinteässä vuorovaikutuksessa elinkeinoelämän kanssa. Näin ajatellen yrittäjyys haastaa myös yliopistojen elinkeinoelämäyhteistyön. Lopulta yrittäjyys haastaa myös yliopistoinstituution. Yliopiston organisoituminen yrittäjyyden edistämässä riippuu pitkälti siitä, miten yliopistoja siihen kannustetaan. Viime kädessä tämä kannustaminen (tai sen puute) näkyy aivan yksilötason toimissakin.

Olette Englannissa NCGE:ssä tutkineet yrittäjyykskouluttajien näkemyksiä heidän kohtaamista haasteista omissa yliopistoissaan. Millaisia ne ovat?

Toden totta, yli 90 prosenttia vastanneista oli sitä mieltä, että yliopistoissa tarvitaan kulttuurin muutosta eikä yrittäjyyttä edistetä läpäisyperiaatteella koko yliopistossa. Edelleen valtaosa yrittäjyyden opettajista ei pitänyt yrittäjyykskoulutukselle asetettuja tavoitteita riittävän selkeinä. Opettajat perään kuuluttivat yliopistoilta sitoutumista ja resursseja yrittäjyyden edistämiseen. Myös opettajien koulutukseen tulisi heidän mielestä panostaa.

Jos yliopisto haluaa profiloitua yrittäjyyden edistäjäksi, minkälaisia toimenpiteitä suosittelisit yliopistossa tehtäväksi?

Ensiksi on tarpeellista määritellä kunnianhimoinen visio ja tavoitteet toivottuine tuloksineen, ts. mitä yrittäjyydellä ko. yliopistossa tavoitellaan. Tämä toimii myöhemmin mittatikkuna arvioitaessa, kuin-

ka hyvin yliopisto on tehtävässään onnistunut. Yliopiston on syytä säännöllisesti benchmarkata tuloksiaan myös muihin yliopistoihin – niin kansallisesti kuin kansainvälisesti – ottaen toki huomioon erilaiset tavoitteet sekä toimintaympäristöt. Yrittäjyyden edistäminen perustuu lisäksi voimakkaaseen johtajuuteen, joka ruokkii yliopiston pitkäjänteistä muutosta. On tärkeää, että uusia innovatiivisia, koko kampusta käsittäviä lähestymistapoja uskalletaan toteuttaa niiden riskipitoisuudesta huolimatta. Myös kouluttajien kehittämiseen ja elinkeinoyhteistyöhön on panostettava. Yliopiston on siis myös itse uskallettava kyseenalaistaa olemassa olevaa ja toimia yrittäjämaisesti. Paras kasvualueesta korkeakoulupohjaiselle yrittäjyydelle on yritteliäs yliopisto, jossa yrittäjyys nähdään koko yliopistoa ja kampusta yhdistävänä voimavarana.

Minkälaisia ohjeita tai viestejä voit antaa suomalaisille yliopistoille, jotka haluavat panostaa yrittäjyyden edistämiseen?

On muistettava, että yrittäjyys on hyvin sidoksissa yhteiskuntaan sekä kulttuuriseen ja taloudelliseen toimintaympäristöön. En tunne riittävän hyvin juuri Suomen tilannetta voidakseni antaa täsmällisiä ohjeita korkeakoulupohjaisen yrittäjyyden edistämiseksi. Olen kuitenkin kiertänyt hyvin paljon eri maissa ja erilaisissa toimintaympäristöissä sen lisäksi, että olemme NCGE:ssä suhteellisen tarkasti analysoineet yrittäjyykskasvatuksen nykytilaa ja haasteita Englannissa. Näistä kokemuksista voidaan johtaa erilaisia käytännön toimenpiteitä, joiden uskon olevan sovellettavissa myös Suomessa.

Kehittämisen lähtökohta on luonnollisesti nykyinen tilanne. On tärkeää tietää, mitä yrittäjyykskoulutuksen ja -kasvatuksen alueella suomalaisissa yliopistoissa on tekeillä. Yksittäisten selvitysten asemesta tilannetta on pitkäjänteisesti seurattava, jotta kehitykseen päästään kiinni. NCGE:n toimesta me teemme tällaista systemaattista seuranta yhdessä brittiyliopistojen kanssa vuosittain. Vastaavanlainen lähestymistapa voisi olla hyödyllistä myös Suomessa, sillä seuranta luo pohjan yrittäjyykskasvatuksen arvioinnille ja kehittämiseksi sekä erilaisten käytäntöjen levittämiseen. Onnistuneiden esimerkkien ja käytäntöjen esiin nostaminen ja palkitseminen ovat myös tärkeitä. Näiden esiin kaivaminen on aikaa vievää ja haastavaa hommaa. Vastaavasti on hyödyllistä sitoa

yliopiston alumnit yrittäjyyden edistämiseen. Jo aiemmin korostin, että opettajien koulutukseen ja tiiviiseen elinkeinoelämäyhteistyöhön panostaminen on perusteltua. Yhteistyötä yrittäjyyskoulutuksessa on hyödyllistä tehdä sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Lopulta on oleellista, että yrittäjyys ei ole yksinomaan kauppakorkeakoulujen asia, vaan yrittäjyysopetus ja sen edistäminen on ulotettava yliopiston kaikkiin tiedekuntiin, läpi koko kampuksen.

Jääkö vielä jotakin tärkeää sanomatta?

Olen viljellyt seuraavia sanontoja yrittäjyyskoulutuksesta puhuessani: "We are where we deserve to be" ja "It's better to fail than have regrets!". Näistähän yrittäjydessä on kysymys, eikö totta? Haastattelun on laatinut Jarna Heinonen Turun kauppakorkeakoulun TSE Entrestä Professori Paul Hannonin kanssa käymiensä keskustelujen sekä hänen "Korkeakoulupohjainen yrittäjyys" -seminaarissa pitämänsä esityksen pohjalta.